Blogi

Eurojärjestelmä uudisti sähköistä maksamista koskevat yleisvalvontaperiaatteensa

Raha ja maksaminen | 18.01.2022 | Timo Iivarinen

KIRJOITTAJA

Timo Iivarinen
Vanhempi ekonomisti

Uusia maksamisen liittyviä toimijoita, tapoja ja -tekniikoita syntyy jatkuvasti lisää. Maksun pitää päätyä maksajalta saajalle turvallisesti ja nopeasti kaikissa tilanteissa.

Maksamisen kehitys on yhtä nopeaa kuin muukin yhteiskunnan tekninen kehitys. Uusia maksamisen liittyviä toimijoita, tapoja ja -tekniikoita syntyy siksi jatkuvasti lisää. Tämä tarkoittaa sitä, että maksamisen prosessiin tulee mukaan uudenlaisia ketjun osia, joiden toiminta on oleellista varsinaisen maksun perille saattamiseksi.

Me keskuspankissa haluamme varmistaa uusien toimijoiden luotettavan ja tehokkaan toiminnan. Tähän tarvitaan yleisvalvontaa. Maksun pitää päätyä maksajalta saajalle turvallisesti ja nopeasti kaikissa tilanteissa. Yhä useammin odotetaan, että maksu on perillä jopa muutamassa sekunnissa.

Tähän asti keskuspankkien yleisvalvonta on koskenut varsinaisia maksujärjestelmiä ja korttimaksamiseen liittyviä selvitysjärjestelmiä. Niitä valvotaan eurojärjestelmän yleisvalvontaperiaatteiden avulla. Näitä periaatteita sovelletaan kunkin keskuspankin toimivallan mukaisesti niin Suomessa kuin muissakin eurojärjestelmään kuuluvissa maissa.

Jatkossa maksujärjestelmiä yleisvalvontaan niin kuin ennenkin[1]. Sen lisäksi keskuspankit ottavat käyttöön nyt uusia työvälineitä. Haluamme huolehtia siitä, että myös tulevaisuudessa maksaminen uusilla tekniikoilla ja maksutavoilla on yhtä turvallista ja luotettavaa kuin aikaisemminkin.

Yleisvalvonnan uudistettu työkalupakki sisältää sähköistä maksamista koskevat

yleisvalvontaperiaatteet, niiden soveltamisohjeen sekä määrittelyt siitä, keitä uudet periaatteet koskevat. Uusia periaatteita työstettäessä on perustana pidetty maksujärjestelmien yleisvalvontaa koskevia periaatteita, joita on sitten muokattu uusiin toimintoihin paremmin sopiviksi. Maksujärjestelmiä koskevia periaatteita on 24 kappaletta, kun taas sähköistä maksamista koskevia periaatteita on 16. Periaatteet pitävät sisällään hallintoon ja riskien hallintaan liittyviä vaatimuksia. Vaatimukset kohdistuvat muun muassa operatiiviseen-, luotto-, liiketoiminta- ja likviditeettiriskiin, maksun lopullisuuteen, palvelun sääntöihin, tehokkuuteen, standardien käyttöön ja tietojen saantiin.

Yleisvalvontaperiaatteet koskevat sähköisen maksamisen palveluja

Uudet yleisvalvontaperiaatteet koskevat yhtiöitä, joiden palvelut sisältävät tai tukevat korttimaksamista, tilisiirtoja, suoraveloituksia, e-rahan käyttöä ja digitaalista rahaa, mukaan lukien sähköiset lompakot. Uudet periaatteet koskevat myös palveluita, jotka liittyvät kryptovarallisuutta koskevaan maksamiseen. Sen sijaan käteinen raha, sekkeihin liittyvät palvelut, etusetelit tai sellaiset sähköistä rahaa sisältävät kortit, jotka luovutetaan saajalle varojen siirtämiseksi, eivät kuulu näiden uusien periaatteiden piiriin.

Yleisvalvonnan piirin kuuluvat siis varsinaisten maksuinstrumenttien lisäksi näiden instrumenttien toimintaan oleellisesti liittyvät organisaatiot, niiden luomat säännöt ja standardit. Tällaisia ovat esimerkiksi korttimaksamiseen tai sähköiseen rahaan liittyvät alustat ja organisaatiot sekä tilisiirtoihin ja suoraveloituksiin liittyvät standardit.

Nykyisillä yleisvalvonnan alaisilla toimijoilla on vuosi aikaa saattaa toimintansa vastaamaan uusia vaatimuksia. Uudet toimijat velvoitetaan mukauttamaan toimintansa vuoden kuluessa siitä, kun niille on ilmoitettu, että ne kuuluvat yleisvalvonnan piiriin.

Eurojärjestelmän piirissä yleisvalvontavastuu on sillä keskuspankilla, jonka toimivaltaan sähköistä maksamista tarjoava organisaatio kuuluu. Mikäli tällaista selkeää maakytköstä ei ole, kuuluu yleisvalvontavastuu yhteisesti eurojärjestelmälle ja Euroopan keskuspankille. Usein myös muut alueen viranomaiset arvioivat näiden toimijoiden toimintaa omien periaatteidensa mukaisesti. Lisäksi sähköistä maksamista tarjoavat toimijat ovat usein myös globaaleita toimijoita. Tämä tarkoittaa keskuspankeille aivan uudenlaista yhteistyötä eri valvojien ja eri maiden kesken.

Uusia periaatteita on tarkoitus soveltaa riskiperusteisesti ja siksi pienimmät toimijat jäävät vähemmälle huomiolle. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteivätkö pienetkin toimijat voisi hyötyä näiden periaatteiden itsenäisestä soveltamisesta omaan toimintaansa. Suomalaisia toimijoita ei uusien sääntöjen mukaisen yleisvalvonnan piirissä vielä ole, mutta varmasti tällaisia toimijoita vielä tulee.

Asiasanat

eurojärjestelmä, sähköinen maksaminen, yleisvalvonta